

УДК 37.09

доктор **Іванна Шубіна**,
(Академія гуманістично-економічна (Лодзь, Польща)
(Американський університет на Близькому Сході(Кувейт))

РОЗВИТОК ОСВІТИ В КУВЕЙТІ

Стаття присвячена історичному, структурно-описному та статистичному аспектам системи освіти в Кувейті. Аналізується історія розвитку та становлення системи освіти, її особливості та статистичні дані. Визначено основні тенденції та намічено можливі реформи.

Ключові слова. Історичні підстави розвитку, особливості системи освіти, статистика, неформальні освітні проекти і програми, модернізація системи освіти і підготовки, приватизація шкіл.

Вступ. Нафтовий бум, який розпочався в 1950-х роках, істотно прискорив процес соціальних змін в Кувейті. В результаті цих змін, Кувейт перетворився з бідного емірату в багату розвинуту державу, яка активно використовує сучасні технології. В реалізації такого «стрибка» допомогли тисячі іноземців різноманітних професій, серед них також вчителі та викладачі. Оскільки розвиток був дуже стрімким, місцеве населення було і надалі залишається ментально не готовим до більшості реалізованих та запланованих змін. Склалася ситуація, коли можливості навчальних пропозицій перевищують здатність та потреби сучасної місцевої молоді – це і становить специфіку становлення та розвитку освіти в Кувейті. В зв'язку з цим, важливими залишаються наступні питання: Чи сучасна система освіти в Кувейті відповідає потребам розвитку країни та потребам студентів? Наскільки навчальні програми та пропозиції, створені згідно з релігійними та культурними нормами мусульманської країни, відповідають сучасним освітнім вимогам та ринку праці? Які реформи можуть посприяти ефективному розвитку системи освіти в Кувейті та збільшенню конкурентоспроможних випускників на місцевому та світовому ринку праці? Система освіти в Кувейті відносно недавно стала предметом досліджень, а тому ще мало дослідження. Праці на дану тему висвітлено арабською мовою, тому в цій статті використано англomовні публікації з державних веб-сторінок Кувейту.

Мета статті та завдань. Метою цієї статті є аналіз стану, проблем, потреб та можливостей реформування системи освіти в Кувейті та пошук відповідей та поставлені вище запитання. Для реалізації цієї мети в статті об'єктивно представлено процеси розвитку та становлення системи освіти в Кувейті, охарактеризовано навчальні програми та пропозиції, а також наведено основні дані статистичні.

Виклад основного матеріалу статті.

Історичні підстави становлення та розвитку освіти в Кувейті.

На початку ХХ століття в Кувейті було лише декілька релігійних (коранічних) шкіл, які забезпечували релігійне навчання та базову арабську грамоту. Натомість, у двадцять першому столітті Кувейт став одним з найбагатших комплексних центрів на Близькому Сході, який використовує технологічно складну освітню інфраструктуру. У 1912 році була створена школа Даль Мубаракія як перший сучасний навчальний заклад Кувейту. Школа Аль Мубаракія була заснована купцями з метою підготовки чиновників, які б мали базову освіту з торгівлі, хороші знання з арифметики, письма та вміння ведення документації. Пізніше, в навчальну програму були введені такі предмети, як історія, географія та мистецтво. В 1921 році перша школа (Аль-Ахмаді) в Кувейті запропонувала навчання англійською мовою, а незабаром після цього була заснована перша школа для дівчат, пропонуючи інструкції з домоведення та ісламу арабською мовою.

У 1930-х роках, після руйнування кувейтської економіки, заснованої на вилову та продажу перл, розпочався сучасний період розвитку освіти в Кувейті. Освіта була офіційно взята під державний контроль в 1935 році, поклавши тим самим початок розвитку державної освіти. Вчителі з Палестини заснували освітню місію і перші студенти були відправлені за кордон для отримання освіти. Було засновано чотири початкові школи: три з них для хлопців (в цілому близько 600 учнів) та одна для дівчат (140 учнів). В 1936 році було засновано Національний відділ освіти для нагляду за державними школами. Вчителі в цих школах були вихідцями з Єгипту, Лівану, Іраку, Сирії, Палестини. Їх завдання полягало в розробці програм для початкової та середньої освіти в Кувейті. До 1945 року в країні налічувалося 17 шкіл.

Розвиток освіти тривав з перервами аж до стрімких змін 1950-х років. В ті роки швидко прискорення розвитку освіти розпочалося зі створення спеціальних навчальних закладів, заснування перших шкіл і дитячих садів, а також відкриття першого технічного вузу в 1954-55 навчальному році, в якому спочатку навчалася 80 студентів. Кількість навчальних програм швидко зростала, щоб охопити все більше число спеціальностей та областей дослідження. У 1956 році був відкритий інститут для сліпих, в якому навчалася 36 дітей. До 1973 року близько 1644 студентів з особливими потребами були зараховані до 11 інститутів спеціальної освіти. У 1963 році в Кувейті були запущені програми освіти для дорослих жінок, після

відкриття подібних програм для чоловіків в 1958 році. До 1960 року система освіти нараховувала 45 тисяч студентів, 18 тисяч з яких були дівчата. В 1962 році на базі відділу освіти офіційно постало Міністерство освіти, і Міністерством було намічено напрямки розвитку освіти на наступні десятиліття [1].

Особливості системи освіти в Кувейті

З метою більш глибокого розуміння специфіки та природи системи освіти в Кувейті, належить розглянути більш детально її характеристику та диференційні риси. Освіта надається всім Кувейтцям **безкоштовно** і є обов'язковою для дітей в віці від 6 до 14 років. Сьогодні розвиток освіти є основою політики кувейтського уряду до використання бази людських ресурсів країни і забезпечення потреб соціального розвитку в новому тисячолітті. Держава гарантує освітній мінімум на кожному рівні освіти, кожному громадянину Кувейту, про що свідчить зростаюча кількість шкіл та урізноманітнення програм та напрямків.

Загальна освіта в Кувейті включає початкову, середню та вищу школи. У 1995 році в країні налічувалося 860 державних і приватних шкіл та закладів, що належать до цих трьох категорій. З цих шкіл та закладів, в 586 державних школах навчалося 280 тисяч 709 студентів (з них 140 тисяч 979 жінок, 139 тисяч 730 чоловіків). У приватних школах навчалося 113 тисяч 857 студентів (з них 52 тисячі 991 жінок, 60 тисяч 866 чоловіків). Крім загальноприйнятих освітніх установ, таких, як Кувейтський університет, існують навчальні центри, коледжі, котрі пропонують освіту в таких областях, як технології, торгівля, охорона здоров'я, дослідження, зв'язок, геодезія, електрична і гідротехнічна промисловості, освіта та сфера обслуговування. Станом на 1995-96 навчальний рік, з 4355 студентів, що навчалися в цих прикладних навчальних закладах, 4248 були громадянами Кувейту [1].

На університетському рівні пропонують освіту державні та приватні установи. Кувейтський Університет, Американський Університет Кувейту, Гульф Науково-Технічний Університет. Студенти можуть вибирати з широкої пропозиції академічних курсів, таких як дослідження в галузі гуманітарних, наукових, технічних та освітніх спеціальностей або спеціалізацій. Професорсько-викладацький склад університетів складається фахівців у галузі освіти з різних арабських та інших зарубіжних країн.

До 2000 року приватні вищі навчальні заклади були заборонені в країні, тому всі існуючі приватні вищі навчальні заклади мають біля десяти років, оскільки вони були затверджені першими указами з 2003 року. Зарахування до приватних університетів значно розширилося в останні роки - приблизно до 15 тисяч. В даний час існує два державні заклади вищої освіти: Кувейтський університет і Державне управління з прикладної освіти і навчання, яке складається з п'яти коледжів і 13 інститутів. Крім того, є 14 приватних коледжів та університетів, затверджених в Міністерстві вищої освіти, дев'ять з яких акредитовані.

Громадяни Кувейту, що вступають до приватних вищих навчальних закладів отримують державні стипендії та компенсацію за купівлю підручників. Рівні навчання встановлені не навчальним закладом, але Радою приватних університетів, державним органом, відповідальним за регулювання приватних закладів, контролювання навчальних програм та планів.

Заснований в 2003 році Американський університет в Кувейті (АУК) є добре відомим на місцевому рівні і, як і всі приватні університети країни, повинен задекларувати міжнародну співпрацю з університетом з хорошою репутацією у національних та міжнародних рейтингах. Вимога ця дозволяє уряду гарантувати стандарти і достовірність освіти.

Освіта на рівні коледжу вільних мистецтв була розроблена у партнерстві з Дартмутським коледжем (США). Всі предмети викладаються англійською мовою, що є нормою в більшості приватних університетах в Кувейті. Окрім допомоги в розробці навчальних програм, два навчальні заклади обмінюються і передбачають різноманітні угоди на місці.

Американський університет (і коледж) на Близькому Сході заснований в партнерстві з Університетом Пурдю (Purdue University), Гульф Університет науки і техніки - у співпраці з

Міссурійським Університетом Св.Луїса, і Американський університет медичних наук - з Туфтським університетом в Бостоні. Всі домовленості носять характер схожий до угоди АУК з Дартмут.

Інші приватні установи примкнули до європейських або австралійських університетів. Маастрихт Бізнесшкола в Нідерландах, а також Бокс Хілл Інститут в Австралії керують філією своїх установ у Кувейті. Австралійський коледж в Кувейті співпрацює з рядом різних австралійських партнерів в області технічних наук. Найбільший приватний університет в плані зарахування студентів є Арабський відкритий університет, який надає освіту підтверджену Відкритим університетом Великобританії.

Рада приватних університетів надає ліцензії та акредитує всі освітні установи, і тому також визначає мінімальний характер відносин, що очікує від вітчизняних і зарубіжних партнерів. Більшість випускників приватних вузів влаштовуються на роботу в приватному секторі, так як урядові робочі місця, як правило, зарезервовані для випускників державних університетів [2].

Крім державних шкіл, важливу роль у наданні освітніх послуг відіграють **приватні школи**, субсидовані урядом Кувейту. Навчанням в них охоплено близько однієї третини дітей шкільного віку країни. Приватні школи є альтернативою контролюваному державою освітньому сектору для тих батьків, хто прагне надати своїм дітям освіту за певною програмою, наприклад, англійськими школами, навчання в яких відбувається за британською, американською чи канадською програмами, французькомовні школи, а також індійські та філіппінські. Багато іноземців, що проживають в Кувейті з сім'ями, мають можливість віддати дитину до школи, яка дотримується тих же навчальних програм, що й школи в їх власних країнах, що дозволяє легко адаптуватись до власної національної школи після повернення додому. Для батьків-кувейтців, вступ їхніх дітей до британських чи американських шкіл, перебування в англійськомовному середовищі, є не тільки престижним, але і способом забезпечення раннього цивілізаційного впливу і вільного володіння англійською мовою, яка стала спільною мовою міжнаціонального спілкування.

Інші відомі **неформальні освітні проекти і програми в Кувейті** включають в себе ряд релігійних шкіл, інститут для сліпих, інститути для глухих і слабочуючих, а також центрів для людей з особливими потребами та дітей -інвалідів. Крім того, є центри для викорінення неписьменності та просвіти серед дорослих, а також центри, що пропонують курси для неписьменних дорослих і людей з обмеженими можливостями. Є також вісім молодіжних центрів та 36 навчальних центрів, які були створені в 1995-96 роках. Крім того, існують спортивні федерації, спортивні клуби, а також спеціалізовані молодіжні центри, такі як реабілітаційні центри, різноманітні спортивні, медичні, центри здоров'я та просвіти, а також групи бойскаутів з 2600 членами [3].

Згідно з інформацією Управління **статистики** освіти Кувейту, у 1997-1998 навчальному році в 144 дошкільних дитячих закладах для хлопчиків та дівчаток, існувало в цілому 1387 груп. Загальне число дітей, які навчались у дошкільних дитячих закладах було 42 тисячі 226, з них 39 тисяч 621 діток були з Кувейту і 2 тисячі 605 були іноземцями. Загальна кількість дошкільних вихователів у дитячих садках налічувала 2 тисячі 871, з цього числа 2 тисячі 720 були з Кувейту і 151 були іноземцями, з яких 1608 було чоловіків та 1593 жінок-педагогів. У початкових школах, загальна кількість учнів-хлопчиків налічувала 47 388, більшість з них були місцевими - 39970. В цілому навчало 3 396 вчителів початкової школи для учнів чоловічої статі, з яких 3016 були з Кувейту і 380 іноземцями. Загальне число учнів-дівчаток в початкових школах налічувала 47 тисяч 064. Як і у випадку хлопчиків, більшість з них була місцевими - 39 тисяч 872. В цілому навчало 4165 вчителів початкової школи для дівчаток, з яких 3801 були з Кувейту і 364 іноземцями. Важливо відзначити, що вчителі на більш низьких рівнях освіти у державних школах в основному місцеві, але на більш високих рівнях освіти ця тенденція є зворотною.

Згідно з інформацією Управління **статистики** освіти Кувейту, у 1997-1998 навчальному році налічувалося 79 чоловічих і 85 жіночих середніх шкіл, в яких навчалось

1488 хлопців і 1453 дівчат в класах . Загальна кількість хлопців, учнів середньої школи було 45 тисяч 689, з яких 38 тисяч 389 учнів були з Кувейту і 7300 іноземцями. Загальна кількість вчителів середніх шкіл для чоловіків була 3464, з яких 771 були з Кувейту і 2693 іноземцями. Для порівняння , загальна кількість дівчат - учнів середніх шкіл було 45 000, з яких 37 894 учнів були з Кувейту і 7106 були не кувейтськими. Загальна кількість вчителів середніх шкіл для жінок була 4881, з яких 3759 були з Кувейту і 1122 були іноземцями. Крім того, на той час було відкрито 57 чоловічих і 59 жіночих середніх шкіл, в яких містилося 571 чоловіків і 671 жінок. Загальна кількість чоловіків-учнів середньої школи налічувала 33 810, з них 29 106 учнів були з Кувейту і 4704 були іноземцями. Загальна кількість вчителів середніх шкіл для чоловіків налічувала 3876, з них 666 були з Кувейту і 3210 були іноземцями. Для порівняння, загальна кількість дівчат-учнів середньої школи налічувала 36 тисяч 844, з яких 31759 були з Кувейту і 5085 були іноземцями. Загальна кількість вчителів середніх шкіл для жінок налічувала 4706, з яких 2624 були з Кувейту і 2082 було іноземцями [4], [5].

Нище в таблицях 1-5 наведені детальні статистичні дані стосовно різних рівнів освіти з поділом на державну, приватну, професійну, прикладну та надану релігійними інституціями та тренінг-центрами за 2010-2012 роки в Кувейті.

Таблиця 1

Державна та приватна освіта в Кувейті: кількість шкіл, класів, студентів та вчителів у 2011/2012 рр.

	Школи	Класи	Студенти	Вчителі
Державна освіта				
Дитячі садки	201	1,824	44,743	5,755
Початкова освіта	253	5,690	135,878	21,520
Неповна середня освіта	204	4,480	107,616	17,404
Повна середня освіта	136	2,992	69,036	12,363
Разом	794	14,986	357,273	57,042
Професійна освіта				
Релігійні ітституції	9	121	2,708	699
Спеціальні тренінги	29	241	1,694	1,285
Разом	38	362	4,402	1,984
Приватна освіта				
Дитячі садки	105	1,225	37,433	1,888
Початкова освіта	132	3,026	94,260	5,204
Неповна середня освіта	133	1,912	57,743	3,065
Повна середня освіта	105	1,219	34,832	2,872
Разом	475	7,382	224,268	13,029

Statistical Review 2013. State of Kuwait, Central Statistical Bureau (p.16)/ www.csb.gov.kw

Таблиця 2

Студенти Кувейтського університету в 2011/2012 рр.

Етап навчання	Національність	1 семестр		2 семестр		Літній семестр
		Ч	Ж	Ч	Ж	
Новий набір	Кувейці	2,164	4,576	855	919	Не стосується
	Іноземці	306	507	96	102	Не стосується
Зареєстровані	Кувейці	8,420	19,470	8,590	19,215	5,477
	Іноземці	1,300	2,134	1,307	2,107	791
Випускники	Кувейці	340	975	646	1,533	213
	Іноземці	52	111	85	146	58

Statistical Review 2013. State of Kuwait, Central Statistical Bureau (p.17)/ www.csb.gov.kw

Таблиця 3

Приватні університети і коледжі 2011/2012 рр.

Етап навчання	Національність	1 семестр		2 семестр	
		Ч	Ж	Ч	Ж
Новий набір	Кувейці	1,813	2,071	932	1,104
	Іноземці	593	708	641	570
Зареєстровані	Кувейці	5,081	6,783	4,992	6,845
	Іноземці	2,175	2,612	2,107	2,563
Випускники	Кувейці	314	443	-	-
	Іноземці	154	144	-	-

Statistical Review 2013. State of Kuwait, Central Statistical Bureau (p.17)./ www.csb.gov.kw

Таблиця 4

Прикладна освіта – випускники 2010/2011 рр.

Національність	1 семестр		2 семестр		Літній семестр
	Ч	Ж	Ч	Ж	
Прикладна Освіта в Коледжі					
Кувейці	537	1,261	450	975	362
Іноземці	166	82	167	212	128
Тренінг-центри і спеціальні курси					
Кувейці	844	1,222	619	408	1,279
Іноземці	102	167	13	33	0

Statistical Review 2013. State of Kuwait, Central Statistical Bureau (p.18)./ www.csb.gov.kw

Таблиця 5

Освіта неписьменності і Освітні центри для дорослих рр.

Рік	К-сть центрів	Стать	Освітні центри для дорослих			
			Освіта неписьменних	Проміжна освіта	Середня освіта	Вечірня релігійна освіта
2010/ 2011	44	Ч	394	3,995	8,017	304
	45	Ж	751	1,396	3,461	270
Разом	89	Разом	1,145	5,391	11,478	574
2011/ 2012	46	Ч	372	3,740	8,691	301
	47	Ж	815	1,245	3,878	232
Разом	93	Разом	1,187	4,985	12,569	533

Statistical Review 2013. State of Kuwait, Central Statistical Bureau (p.18)./ www.csb.gov.kw

Аналіз представлених в таблицях 1-5 даних дозволяє помітити певні тенденції та сформулювати наступні висновки:

- зауважено досить вулику кількість студентів на всіх рівнях освіти пропонувані державними, приватними та професійними інституціями;

- помічено істотну різницю в наданні освіти державними та приватними закладами: державну освіту отримує вдвічі більше студентів, яку надає майже в чотири рази більше вчителів, в 1,5 рази більшій кількості навчальних закладах;

- професійна освіта не користується високою популярністю – надають її тільки 38 осередків, що випускають близько 4 тисяч студентів;

- простежується чітка гендерна тенденція, яка показує, що кількість студентів-жінок істотно перевищує кількість студентів-чоловіків як серед місцевого населення так і серед іноземців; тенденція ця зберігається як в державних так і в приватних, професійних та прикладних навчальних закладах та центрах;

• досить велика кількість дорослих отримує освіту в спеціалізованих центрах з особливо великою кількістю студентів на проміжному та середньому рівнях освіти.

Висновки. *В останні десятиліття XX століття*, система освіти в Кувейті набула стрімкого розвитку, спричиненого величезними фінансовими можливостями країни, використанню високих технологій в освіті та внескам і підтримці іноземних спеціалістів. Сучасна молодь Кувейту має виняткові можливості отримання хорошої базової освіти та продовження навчання закордоном. Але фінансова стабільність та забезпечене майбутнє істотно знижує мотивацію та амбіції молоді.

В сфері вищої освіти кувейтський уряд реагує на збільшений попит на рівні вищої освіти через розширення існуючих державних установ вищої освіти і заохочення заснування та розвитку нових приватних освітніх закладів у співпраці з міжнародними партнерами. Міжнародна мобільність кувейтських студентів близька до рекордного рівня, а введення підвищеного державного фінансування для зарубіжних стипендій навчання показує, що мобільність ця продовжуватиме зростати. Тим не менш, ця картина може змінитися, оскільки створюються нові приватні установи і проекти. Вимога уряду до приватних закладів розробляти навчальні програми у співпраці із зарубіжними партнерами означає закладення міцного фундаменту для плідної співпраці між навчальними закладами в Кувейті та поза його межами.

Модернізація системи освіти і підготовки є одним з пріоритетних на початку двадцять першого століття, але складнощі у їх введенні є досить істотні, серед яких належить згадати традиційні погляди, суспільні та гендерні стереотипи, соціально - релігійні цінності та соціально-гендерні норми. Незважаючи на безплатну освіту, високий рівень прийому молоді до навчальних закладів та можливості використання високих технологій, якість освіти в Кувейті вимагає істотного покращення.

Серед питань, які стоять перед системою освіти Кувейту є наступні: Яка буде реальна якість освіти? Що можна поліпшити в найближчому майбутньому? Як зорганізувати сприятливі умови для отримання таких знань, вмінь та кваліфікацій, що зробить випускників конкурентоспроможними місцевому ринку праці, де домінують іноземні спеціалісти? Чи будуть вони хотіти працювати в приватному секторі, на відміну від бюрократичного, контрольованого державою сектору? Чи зможуть студенти коледжів та університетів отримати вищу освіту високого рівня, замість отримання освіти тільки «для галочки випускників»? Ось деякі важливі питання, які повинні враховуватися при реформуванні та модернізації системи освіти і підготовки в Кувейті.

Приватизація навчальних закладів в Кувейті є одним з методів розвитку системи освіти та можливістю уникнення контролю з боку державної бюрократії. В бюрократичній системі студенти не переймаються в кінцевому підсумку отриманням робочого місця, навіть якщо вони не будуть дійсно потрібні державі вони отримають роботу незалежно від їхньої успішності. Тому в таких умовах вчителі самі можуть втратити мотивацію і почуття професійного задоволення та самореалізації.

Освіта є більш, ніж заповненням шкільних будівель студентами та викладачами, а створення робочих місць тягне за собою набагато більше, ніж заповнення великих будівель працівниками. Але іноді складається враження, що це саме те, що відбувається в Кувейті, коли мотивація до навчання і отримання знань, а також до праці є надзвичайно низька серед місцевого населення. Бюрократична контролююча держава є величезною проблемою, коли недостатньо зовнішньої підзвітності та забезпечення якості освіти. Замість цього, студенти орієнтовані на результати вельми суб'єктивних і ненадійних національних іспитів, котрі використовуються для оцінки якості освітніх послуг. Всеохоплююча держава може бути доброзичливим провайдером, але критики відзначили, що поведінку багатьох студентів країн Перської затоки та Кувейту зокрема можна назвати "синдромом зіпсованої дитини", коли все є безкоштовним, то "як отримано, так і витрачено". Фінансові ресурси країни служать для задоволення освітніх проблем сьогодення з технологічно передовою освітньою інфраструктурою, для підготовки кваліфікованих фахівців в сфері навчання, і все більш

активної участі громадян Кувейту в соціальних змінах суспільства. Додатково, коли обсяг роботи та її ефективності не корелюють із збільшенням вигод, то самомотивація студентів та викладачів, як правило, знижується. Як наслідок, тенденцією системи вищої освіти в Кувейті є зростаюча залежність від іноземних фахівців в галузі освіти, зокрема. Іншими помітними та істотними тенденціями є зростаюча кількість студентів на всіх рівнях освіти, істотна гендерна різниця в кількості студентів на користь жінок та потреба продовження просвітницької роботи серед дорослих.

Хоча є наявні позитивні ознаки того, що Кувейт зацікавлений більш, ніж інші країни Перської затоки вжити необхідні - хоча важкі і непопулярні - заходи, для забезпечення більшого ступеня соціальної стабільності, однак належить зреалізувати чимало необхідних змін. Навчання та забезпечення високої якості освіти, інтеграція навчальних та освітніх систем до потреб ринку праці, скорочення бюрократії в управлінні освітою, реформа навчальних програм, перегляд процедур тестування, а також координація між школами і роботодавцями запропонованих реформ, можуть допомогти Кувейту звільнитися від небезпечної залежності від іноземної робочої сили і небезпечного розчарування в рівні комфорту, що надає великодушна держава. Може це також допомогти вирішити деякі проблеми та труднощі в соціальному, освітньому і культурному житті Кувейту.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Kuwait history background. // <http://education.stateuniversity.com/pages/782/Kuwait-HISTORY-BACKGROUND.html#ixzz2h13oQD4t>
2. International Academic Mobility: Kuwait. Nick Clark, Editor, World Education News & Reviews. September 1, 2013// <http://wenr.wes.org/2013/09/international-academic-mobility-kuwait/>
3. Human Development Report 2013. The Rise of the South: Human Progress in a Diverse World. Explanatory note on 2013 HDR composite indices // <http://hdr.undp.org/en/2013-report>
4. Statistical Review 2013. State of Kuwait, Central Statistical Bureau.// www.csb.gov.kw
5. Statistics and Census Sector (SCS), Ministry of Planning – Kuwait. A Brief Profile. January 2007// <http://scs.mop.gov.kw>

Рецензент: д.пед.н., проф. Плахотнік О.В., Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Доктор Іванна Шубина

РАЗВИТИЕ ОБРАЗОВАНИЯ В КУВЕЙТЕ

Статья посвящена историческому, структурно-описательному и статистическому аспектам системы образования в Кувейте. Анализируется история развития и становления системы образования, ее особенности и статистические данные. Определены основные тенденции и намечены возможные реформы

Ключевые слова. Исторические основания развития, особенности системы образования, статистика, неформальные образовательные проекты и программы, модернизация системы образования и подготовки, приватизация школ.

I. Shubina

DEVELOPMENT OF EDUCATION IN KUWAIT

The article is devoted to the historical, structural and descriptive, statistical aspects of the education system in Kuwait, analysis of the history and development of a system of education, its characteristics and statistical data. Defined the main trends and outlining possible reforms.

Keywords. Historical developmental reasons, the peculiarities of educational system, statistics, informal educational projects and programs, modernization of education and training system, privatization of schools.